

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Regionális Fejlesztési Bizottság

2010/2160(INI)

11.2.2011

JELENTÉSTERVEZET

az ERFA és a többi strukturális alap hatékonyságának növelését szolgáló
jelenlegi és jövőbeli szinergiákról
(2010/2160(INI))

Regionális Fejlesztési Bizottság

Előadó : Georgios Stavrakakis

PR_INI

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	10

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az ERFA és a többi strukturális alap hatékonyságának növelését szolgáló jelenlegi és jövőbeli szinergiákról (2010/2160(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 174. cikke első bekezdésére, valamint 175. cikke első bekezdésére,
- tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló, 2006. július 11-i 1083/2006/EK tanácsi rendeletre¹, és különösen annak 9. cikke (4) bekezdésére,
- tekintettel a kohézióra vonatkozó közösségi stratégiai iránymutatásokról szóló, 2006. október 6-i 2006/702/EK tanácsi határozatra²,
- tekintettel a nemzeti és regionális szintű kormányzásról és partnerségről, valamint a regionális politika terén a projektek megalapozásáról szóló, 2008. október 21-i állásfoglalására³,
- tekintettel a „Kohéziós politika: reálgazdasági beruházások” című, 2009. március 11-i állásfoglalására⁴,
- tekintettel a kohéziós politika és a vidékfejlesztési politika egymást kiegészítő jellegéről és koordinálásáról szóló, 2009. március 24-i állásfoglalására,⁵
- tekintettel a területi kohézióról és a kohéziós politika jövőbeli reformjáról szóló vita állásáról szóló zöld könyvről készült, 2009. március 24-i állásfoglalására,⁶
- tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapról szóló 1080/2006/EK rendeletben szereplő, a kutatás és az innováció számára elkülönített összegek, illetve az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a hetedik kutatási és fejlesztési keretprogram szinergiáinak a városokban és régiókban, valamint a tagállamokban és az Unióban való megvalósulásáról szóló, 2010. május 20-i állásfoglalására⁷,
- tekintettel 2010. május 20-i állásfoglalására a kohéziós politikának a lisszaboni és az EU 2020-célkitűzések eléréséhez való hozzájárulásáról⁸,
- tekintettel „Az egységes piac létrehozásáról a fogyasztók és az állampolgárok számára”

¹ HL L 210., 2006.7.31., 25. o.

² HL L 291., 2006.10.21., 11. o.

³ HL C 15. E, 2010.5.6., 10. o.

⁴ Elfogadott szövegek, P6_TA(2009)0124.

⁵ HL C 117. E, 2010.5.6., 46. o.

⁶ Elfogadott szövegek, P6_TA(2009)0163.

⁷ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0189.

⁸ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0191.

című, 2010. május 20-i állásfoglalására¹,

- tekintettel az EU 2013 utáni kohéziós és regionális politikájáról szóló, 2010. október 7-i állásfoglalására²,
 - tekintettel „Helyes kormányzás az EU regionális politikája területén” című, 2010. december 12-i állásfoglalására³,
 - tekintettel a Bizottságnak a strukturális alapok végrehajtásáról szóló, 2009. december 21-i 20. éves jelentésére (2008) (COM(2009)0617),
 - tekintettel az „Európa 2020 – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája” című, 2010. március 3-i bizottsági közleményre (COM(2010)2020),
 - tekintettel a Bizottság „Kohéziós politika: 2010. évi stratégiai jelentés a 2007–2013 közötti időszak programjainak végrehajtásáról” című, 2010. március 31-i közleményére (COM(2010)0110),
 - tekintettel az Európa 2020 keretei közötti intelligens növekedéshez hozzájáruló regionális politikáról szóló, 2010. október 6-i bizottsági közleményre (COM (2010) 0553),
 - tekintettel a Bizottságnak az uniós költségvetés felülvizsgálatáról szóló, 2010. október 19-i közleményére (COM(2010)0700),
 - tekintettel a Bizottság 2010 novemberében kiadott ötödik jelentésére a gazdasági, társadalmi és területi kohézió: a kohéziós politika jövőjéről („ötödik kohéziós jelentés”),
 - tekintettel „A gazdasági, szociális és területi kohézióról szóló ötödik jelentéssel kapcsolatos következtetések: a kohéziós politika jövője” című, 2010. november 9-i bizottsági közleményre (COM(2010)0642),
 - tekintettel a regionális politikai, a tengerügyi és halászati, a foglalkoztatási, szociális és integrációs, valamint a mezőgazdasági és vidékfejlesztési biztosok által a Bizottság elnökéhez intézett levélre,
 - tekintettel eljárási szabályzata 48. cikkére,
 - tekintettel a Regionális Fejlesztési Bizottság jelentésére, valamint a Költségvetési Bizottság és a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság véleményeire (A7-0000/2011),
- A. mivel az EUMSZ 174. cikke kimondja, hogy az Unió átfogó, harmonikus fejlődésének elősegítése érdekében úgy alakítja és folytatja tevékenységét, hogy az a gazdasági, társadalmi és területi kohézió erősítését eredményezze;
- B. mivel az 1083/2006/EK tanácsi rendelet (40) preambulumbekzdése kimondja, hogy a programozásnak biztosítania kell az alapok egymás közötti, illetve más meglévő pénzügyi

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0186.

² Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0356.

³ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0468.

eszközökkel, az EBB-vel és az Európai Befektetési Alappal (EBA) történő összehangolását, és az ilyen összehangolásnak magában kell foglalnia összetett pénzügyi rendszerek, valamint a közszféra és a magánszféra közötti együttműködések előkészítését;

- C. mivel a Bizottság – Európa 2020 stratégiai dokumentumában – vállalja, hogy a következő finanszírozási stratégia részeként mozgósítja az uniós pénzügyi eszközöket (vidékfejlesztés, strukturális alapok, K+F programok, transzeurópai hálózatok (TEN-ek), versenyképességi és innovációs keretprogram (CIP), EBB stb.), egyesítve az uniós és nemzeti állami és magánfinanszírozást az erőforrás-hatékony Európa kiemelt kezdeményezés keretében, ekként tükrözve a politikák és az eszközök koherenciája iránti igényt;
- D. mivel az ötödik kohéziós jelentés egyértelműen elismeri, hogy a regionális fejlődésre irányuló törekvés ténylegesen szükségessé teszi a közpolitikák szoros összehangolását valamennyi szinten;
- E. mivel a Tanács a kohéziós politikai programok végrehajtásáról szóló 2010. évi bizottsági stratégiai jelentésről szóló, 2010. június 14-i következtetéseiben hangsúlyozta „a kohéziós politika és más uniós és nemzeti politikák koordinációjának szükségességét a közös célok közös, koordinált úton történő elérésének hatékonyabbá tétele érdekében ott, ahol erre szükség mutatkozik”, valamint „az egységes stratégiai megközelítés és az ERFA, a Kohéziós Alap, valamint az ESZA közös végrehajtási szabályai által teremtett valódi hozzáadott értéket a kohéziós politika általános keretén belül”;
- F. mivel a regionális politikai, a tengerügyi és halászati, a foglalkoztatási, a szociális és integrációs, valamint a mezőgazdasági és vidékfejlesztési biztosok Barroso bizottsági elnökhöz intézett levelükben elismerték, hogy „meg kell erősíteni a különféle uniós politikák integrációját annak a fenntartható és integráló gazdasági fejlődésnek a megvalósítása érdekében, amelyet az Uniónak el kell érnie”, és „a 2013 utáni időszakra az ERFA, az ESZA, a Kohéziós Alap, az EMVA, valamint az EFF közös, uniós szintű stratégiai keretének létrehozását” javasolják;
- G. mivel a strukturális politika 2007–2013-as programozási időszakra vonatkozó reformja a vidékfejlesztési alapnak a strukturális alapok általános keretétől való leválasztását eredményezte;
- H. mivel kiadások ésszerűsítése az uniós, valamint a nemzeti, regionális és helyi szintű politikák nagyobb hatékonyságát és eredményességét teszi szükségessé, és mivel a szoros koordináció és a kiegészítő jelleg a kohéziós politika jövőbeni modernizációjának alapvető elemei;
- I. mivel támogató politikai keret hiányában a jelenlegi szinergiák nagymértékben függenek a kedvezményezettnek a különböző uniós eszközökből származó támogatások összekapcsolásával kapcsolatos szervezési és stratégiai képességétől;
- J. mivel a helyi fejlődésen alapuló megközelítés jelentősen hozzájárulhat a kohéziós politika hatékonyságához és eredményességéhez, ugyanakkor a városokkal kapcsolatos kérdések és a városoknak a kohéziós politikában betöltött szerepének kizárólagos hangsúlyozása kiegyensúlyozatlansághoz vezethet a városi és a vidéki területek fejlődésében;

- K. mivel égetően sürgős, sőt kényszerítő feladat az állami költségvetések konszolidációja, és ehhez több olyan innovatív fellépésre van szükség, amely bármely rendelkezésre álló finanszírozás hatását képes megnövelni, és mivel a politikák és eszközök hatékony összehangolása az idő és a források megtakarításához, valamint tényleges hatékonysághoz és eredményességhez vezet;
- L. mivel a koordinációt és a szinergiákat biztosítani kell mind horizontális (a különböző politikák közötti összhanggal), mind vertikális (a különböző irányítási szintek közötti együttműködéssel és koordinációval) viszonylatban is;
- M. mivel a széttagolt megközelítés a politikák átfedéséhez vagy akár ütközéséhez, egymásnak ellentmondó állami fellépésekhez, az erőforrások megkészszerződéséhez is vezethet, ami mind a közpolitikák regionális hatékonyságát, mind pedig nemzeti hatásukat tekintve következményekkel jár, és mivel úgy tűnik, hogy az integrált megközelítés nem kap kellő hangsúlyt a Bizottság legutóbbi szakpolitikai dokumentumaiban;
- N. mivel az integráltabb, összehangoltabb, hatékonyabb és eredményesebb kohéziós politika nagyobb erőfeszítést tesz szükségessé az uniós szakpolitikáknak az Unió különböző területei és régiói sajátos szükségleteihez és eszközeihez való hozzáigazítása terén;
- O. mivel a stratégiai iránymutatások – a finanszírozás könnyebb elérhetőségére vonatkozó általános iránymutatással összefüggésében – jobb koordinációt igényelnek az alapok között;
- P. mivel a stratégiai iránymutatások kifejezetten felszólítanak a strukturális, foglalkoztatási és vidékfejlesztési politikák közötti szinergiák ösztönzésére, hangsúlyozva, hogy ebben az összefüggésben a tagállamoknak biztosítaniuk kell az ERFA, a Kohéziós Alap, az ESZA, az Európai Halászati Alap (EFF), valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által adott területen és adott tevékenységi körben finanszírozandó fellépések közötti szinergiát és következetességet; és mivel arra is rámutatnak, hogy a különböző alapok által támogatott fellépések közötti elhatárolásra és koordinációs mechanizmusokra vonatkozó legfontosabb irányadó elveket a nemzeti stratégiai referenciakeretben/nemzeti stratégiai tervekben kell meghatározni;
- Q. mivel a félidős értékelés elismeri, hogy a költségvetési rugalmasság korlátozott és a prioritások felülvizsgálata még a programokon belül is akadályokba ütközik, ugyanakkor rámutat arra is, hogy a programok közötti következetlenségek, valamint a súlyos adminisztratív terhek gátolják a hatékonyságot;
- R. mivel a mostani válság utáni helyzetben a korábbinál fontosabb a tagállamok gazdaságaiban zajló folyamatok és az uniós források igénybevételével elért eredmények megértése;
- S. mivel fontos biztosítani az uniós hozzájárulás láthatóságát és „európai hozzáadott értékét”;
1. kéri egy egységes stratégiai keretre irányuló javaslat megtételét a Szerződésben meghatározott és az ERFA, a Kohéziós Alap, az ESZA, az EMVA és EFF által finanszírozott kohéziós politikai célokat a terepen elősegítő valamennyi fellépés közös

megközelítésének biztosítása és szinergiájának hasznosítása érdekében;

2. üdvözli a költségvetés felülvizsgálatában foglalt javaslatot arra vonatkozóan, hogy a Bizottság az Európa 2020 stratégia teljesítése érdekében hozzon létre egy, az uniós politikák erőteljesebb integrációját biztosító közös stratégiai keretet; hangsúlyozza azonban, hogy a fent említett öt alap által a közös stratégiai keretben finanszírozott fellépések közötti erőteljesebb szinergiák döntő fontosságúak nemcsak az Európa 2020 célok megvalósítása, hanem elsősorban a Szerződés által lefektetett kohéziós politikai célok teljesítése szempontjából is;
3. üdvözli az ötödik kohéziós jelentést, amely ugyan főként annak kiemelésére összpontosít, hogy a régiók és a kohéziós politika miként járulhat hozzá az Európa 2020 céljainak teljesítéséhez, mégis tartalmaz számos olyan következtetést, amely a strukturális alapok – köztük a Kohéziós Alap – közötti erősebb szinergiák kulcsszerepét bizonyítja;
4. úgy véli, hogy a finanszírozási eszközök és csatornák széttagoltságának csökkentésével ésszerűsíteni kell a kohéziós politika területén jelentkező kiadásokat, és üdvözli a Bizottságnak az alapok nagyobb fokú koordinációjának megvalósítása érdekében az uniós és nemzeti erőforrások jobb rangsorolására és azoknak néhány prioritásra történő tematikus összpontosítására irányuló javaslatát, amely lehetőséget biztosít e politika stratégiai jellegének erősítésére is; ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a tagállamok, a regionális és a helyi hatóságok még nem rendelkeznek kellő rugalmassággal, hogy a prioritásokat saját, egyedi fejlődési igényeikhez igazíthassák;
5. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politika keretében a gazdasági fejlődésre irányuló számos kezdeményezés egyszerűen nem teremt kedvező lehetőségeket, sikere az általa kezelt emberi és fizikai tényezőktől függ (az infrastrukturális előrelépések például nem eredményeznek automatikus növekedést, ha nem kapcsolódnak össze oktatási, vállalkozási és innovációs befektetésekkel); ezért úgy véli, hogy az ERFA, az ESZA és a Kohéziós Alap közötti fokozott szinergiák maximalizálják az alapoknak a fejlődésre gyakorolt hatását;
6. úgy véli, hogy az ERFA hatálya alá tartozó vidékfejlesztési fellépéseket, valamint az EFF hatálya alá tartozó, a halászati területekre irányuló fenntartható fejlesztési cselekvéseket a többi strukturális alappal – ERFA, Kohéziós Alap, ESZA – együtt egységes keretbe kell integrálni; felhívja ezért a Bizottságot, hogy mérje fel, milyen mértékben garantálható a vidéki és a halászati közösségek fejlődésének átfogó, a területi kohéziós célnak megfelelő megközelítése az említett két alap hatálya alá tartozó helyi fejlesztési fellépéseknek a „kohéziós ernyő” alá történő áthelyezésével, illetve legalább a két alap közötti világosabb szinergiák létrehozásával; meggyőződése, hogy egy ilyen megközelítés figyelembe venné a kulcsfontosságú politikák összefüggését a területi hatásokkal, és lehetővé tenné, hogy a regionális és helyi szintű fejlesztési folyamatok aktív résztvevői hatékony, területi alapú, a vidéki és a halászati területek vagy kis szigetek helyi szükségleteinek megfelelő politikát folytassanak;
7. hangsúlyozza, hogy a koordinációt nem csupán a kohéziós politika eszközei, mint ilyenek, hanem az ezen eszközök által finanszírozott fellépések, valamint a TEN-ek, a hetedik keretprogram és a CIP keretében folyó tevékenységek között is tovább kell fejleszteni;

8. meggyőződése, hogy az uniós politikák ilyen jellegű kölcsönös megerősítése és összehangolása kétségkívül a legjobb eredményeket tudja kihozni az EU költségvetéséből;
9. hangsúlyozza azonban azt a tényt, hogy számos tagállam nehezen tudja összehangolni a különböző alapokat, és láthatóan aggodalmuknak adtak hangot a szinergiahiány, sőt egyes esetekben az alapok közötti átfedés miatt; hangsúlyozza e tekintetben, hogy az alapok összetett kezelési szabályai jelentette nehézségek legyőzéséhez és végrehajtásuk kielégítő koordinálásához magas szintű intézményi kapacitás szükséges;
10. úgy véli, hogy az ERFA, az ESZA, a Kohéziós Alap, az EMVA és az EFF által finanszírozott projektek kezelésére, támogathatóságára, ellenőrzésére és a velük kapcsolatos jelentéstételre vonatkozó közös szabályok (különösen a vidéki és a halászati területek gazdasági diverzifikálására vonatkozó intézkedéseket illetően) nemcsak a kohéziós politikai programok hatékonyabb végrehajtásának erősítésében és megkönnyítésében játszanának kulcsszerepet, hanem az egyszerűsítésre irányuló erőfeszítéseknek is kulcsfontosságú segítséget nyújtanának; úgy véli továbbá, hogy ez megkönnyítené a kedvezményezettek számára az alapok használatát, a nemzeti hatóságok számára pedig az alapok kezelését azáltal, hogy a politikák, eszközök és kedvezményezettek sajátosságait visszatükröző, kötelezően elvégzendő differenciálás biztosításával csökkentené a hibakockázatot, lehetővé tenné a kisebb érdekeltek részvételét a kohéziós politikai programokban, csakúgy mint a rendelkezésre álló finanszírozás könnyebb felvételét;
11. ezért hangsúlyozza, hogy fenn kell tartani és meg kell erősíteni a kezelésre, a támogathatóságra, az ellenőrzésre és a jelentéstételre vonatkozó egységes, általános szabályozás, valamint az azzal kombinált rövidebb, az egyes alapok különös politikai céljait tükröző szabályozások modelljét; kiemeli továbbá, hogy a koordinációnak a politikai tervezési folyamat valamennyi szintjén végbe kell mennie, a stratégiai tervezéstől kezdve a teljesítésen és a kifizetéseken keresztül egészen a lezárásig, az ellenőrzésig, a kontrollig és az értékelésig;
12. ugyanakkor a strukturális alapok és más alapok közötti hatékony szinergiák előtti akadályok legyőzése, valamint hatékony politikák kialakítása és végrehajtása érdekében hangsúlyozza az igazgatási kapacitás növelésének jelentőségét a tagállamokban; kiemeli e tekintetben a Bizottság alapvető szerepét;
13. felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a szinergiák helyben történő fokozásának leghatékonyabb módjait; erre vonatkozóan megfontolásra javasolja annak lehetőségét, hogy a tagállamok régióként egyetlen operatív programot válasszanak, amely egyetlen irányító hatóság közreműködésével különböző alapokat (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap, EMVA, EFF) fog át;
14. felhívja a Bizottságot, hogy a keresztfinanszírozás alkalmazására és hatására vonatkozó megbízható és átfogó adatok fényében tegyen javaslatot szabályainak felülvizsgálatára és az alkalmazása előtti akadályok csökkentésére annak érdekében, hogy alkalmazása a jelenlegi helyzethez képest egyszerűbben és nagyobb jogbiztonsággal menjen végbe;
15. felhívja a Bizottságot, hogy bátorítsa a tagállamokat a kohéziós politika irányítási mechanizmusainak (programozás, partnerség létesítése és megvalósítása a nemzeti,

regionális és helyi szintek között) kiterjesztésére a tervezett közös stratégiai keret által felölelt alapokra, az állami kiadások hatékonyságának és eredményességének növelése és céljából;

16. felhívja a Bizottságot, hogy az új közös stratégiai keret kidolgozásakor és rendeletekre irányuló javaslatok beterjesztésekor vegyen figyelembe olyan rendelkezéseket, amelyek lehetővé teszik a helyi és regionális partnerségek (települések, városok, funkcionális régiók, helyi hatóságok csoportjai) számára, hogy a különböző uniós finanszírozási áramokat saját területükön egyetlen ésszerű, integrált keretbe építsék;
17. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak és a tagállamoknak.

INDOKOLÁS

A fokozott koordináció és szinergiák ideje és helye

Az előadó véleménye szerint az uniós alapokból és programokból származó erőfeszítések koordinálására irányuló erőteljesebb kísérlet kritikusan legésszerűbb magyarázata az, hogy Európa a válságot követő időszakba lépett. Egyértelmű, hogy a következő években az állami költségvetések megszilárdításának szükségessége arra kényszerít majd bennünket, hogy újítóbak legyünk, és jelentősebb eredményeket próbáljunk elérni a rendelkezésre álló finanszírozásból.¹ Ez az a lehetőség, amit annyian felismertek.

A Parlament jó néhány állásfoglalásában következetesen kitért arra, hogy „szinergiákra és a különböző ágazati politikák közötti integrált megközelítésre van szükség, ha optimális eredményeket akarunk elérni a helyi növekedés és fejlődés vonatkozásában”, valamint hogy „egységes és rugalmas EU politika melletti elkötelezettségre” van szükség.² Az alapok közös fellépésének regionális és/vagy helyi szintre való összpontosítása fokozza azok hozzáadott értékét, és lehetővé teszi a helyi érdekeltek számára, hogy az egyes fellépéseket a valódi gazdasági és társadalmi igényekhez, ily módon pedig az egyes régiókban tapasztalható foglalkoztatási helyzethez igazítsák (helyi fejlesztési stratégia, helyi alapú fejlesztési tervek stb.).

Az alapok koordinálása, az eddigi eredmények

Az ESZA-t illetően a tapasztalat egyértelműen azt mutatja, hogy a gazdasági cselekvések (innováció, kutatás, kkv-k, környezet stb.) ERFA-n keresztüli finanszírozása hatékonyabb lehet akkor, ha azokat szorosabban koordinálják és integrálják az említett alap által végzett cselekvésekkel, különös figyelemmel arra, hogy a legtöbb program és intézkedés sikere nagymértékben függ több tényező sikeres elegyítésétől, amelyek közül rendkívül fontos a humán fejlődés. Mindkét strukturális alap európai hozzáadott értékének fokozása kapcsolódik a gazdasági és a társadalmi intervenció közötti szinergia megvalósítása terén tett előrelépéshez.

A strukturális politika 2007–2013-as programozási időszakra vonatkozó reformja a vidékfejlesztési alapnak a strukturális alapok általános keretétől való leválasztását eredményezte. Hangsúlyozták, hogy ez a leválasztás nem vezethet a célkitűzések megkettőzéséhez, illetve azok kihagyásához, valamint hogy a fejlesztési lehetőségeket a vidéki és a városi területeken egyaránt biztosítani kell, a terepről azonban ennek ellentmondó bizonyítékok érkeznek. A vidékfejlesztési politikák hatékonyságához az EMVA szerinti intézkedések és a regionális politikai eszközök végrehajtásával való szoros koordináció szükséges. Ezzel összefüggésben az Európai Parlament következetesen kitért arra, hogy a vidékfejlesztés kohéziós politikától való elválasztását szorosan figyelemmel kell kísérni az ez által a vidéki területek fejlődésére gyakorolt valódi hatás értékelése érdekében. Az EMVA kohéziós politikai területtől való elkülönítésének eredményeit körültekintően értékelni kell.

Nem újdonság az egyrészt az alapok felhasználása terén a nagyobb fokú rugalmasságra,

² A 2009. március 24-i európai parlamenti állásfoglalás (P6_TA(2009)0163).

másrészről pedig a multidiszciplináris megközelítést és az alapok kezelésének egyszerűsítését előmozdító adminisztratív kultúrára vonatkozó felhívás. A strukturális alapok, a kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységekre vonatkozó hetedik keretprogram, valamint a versenyképességi és innovációs keretprogram közötti szinergiák területén az Európai Parlament ragaszkodik ahhoz, hogy el kell kerülni a kapacitás gazdasági klaszterekben és vezető európai régiókban való nagyfokú koncentrációját, és sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a finanszírozás területén a szinergiák még mindig nem túl ismertek.

Igent kell mondani a szinergiákra – de hogyan?

Már megvannak a koordináció egyes lényeges elemei, de ezek a fokozottabb szinergiák érdekében még javíthatók. Az uniós kohéziós politikai eszközöket (ERFA, ESZA és KA) közös keretben kezelik, amely a stratégiai iránymutatásoktól egészen a kifizetésekig és jelentésekig terjed. Ez azonban nem elég. A koordináció a kohéziós politikai eszközök körében és azokon túl is fokozható.

Az integrált tervezési és teljesítési rendszer felölelhetne minden politikai területet – például egy nemzeti fejlesztési terv keretében –, illetve jó néhány politikai területet magában foglalhatna az egyedi és összetett problémák kezelése érdekében (azaz az EU 2020 stratégia). Az integrált tervezés erénye annak megértésében rejlik, hogy az összetett problémák nem oldhatók meg úgy, ha csak egy oldalról közelítjük meg azokat: a munkanélküliség nem oldható meg pusztán a munkanélküliek képzésével, hanem munkahely-teremtési politikákat – pl. a kkv-k támogatását, vállalkozások elindítását stb. – is életbe kell léptetni. Ha valamely ország/régió elmaradt a fejlődésben, a cél pedig az, hogy felzárkózzon, akkor az elkülönülten kezelt ágazati politikák – pl. közlekedési vagy környezeti infrastruktúrák – életbe léptetésével nem érhető el az általános fejlettségére gyakorolt jelentős hatás¹. A széttagolt megközelítés a politikák átfedéséhez vagy akár ütközéséhez, egymásnak ellentmondó állami fellépésekhez, az erőforrások megkétszereződéséhez is vezethet, ami mind az állami politikák regionális hatékonyságát, mind pedig nemzeti hatásukat tekintve következményekkel jár.

Az uniós kohéziós politikával összefüggésben ez azt jelenti, hogy a humán erőforrás fejlesztésére, a vállalatok – és főként a kkv-k – fejlesztésére, az infrastruktúrafejlesztésre stb. vonatkozó politikákat (és az azokkal kapcsolatos finanszírozást) magában foglaló mostani tervezési és teljesítési rendszer a támogatott régiók felzárkózását szolgálja. E politikák külön-külön kevesebb eredményt érnének el, mint amelyeket most közösen, egy integrált tervezési és teljesítési rendszer keretében elérnek. A strukturális alapok és a Kohéziós Alap tervezésének és végrehajtásának egy kézben tartása, valamint azoknak a Vidékfejlesztési Alappal és a Halászati Alappal való újbóli integrációja kulcsfontosságú az elmaradott régiók potenciáljának felszabadításához.

A szinergiák és a koordináció nem jelentenek mindenre egységesen érvényes megoldásokat. Ehelyett az eszközök, politikák és szereplők közötti szoros stratégiai koordinációra szólítanak fel olyan gondosan megtervezett intervenciók és programok kidolgozása érdekében, amelyek helyi alapú, integrált megközelítés keretében veszik figyelembe a területi sajátosságokat,

¹ OECD közlemény, Regions matter: economic recovery, innovation and sustainable growth, 2009, 125. o.

valamint az egyes régiók komparatív előnyeit vagy egyedi jellemzőit¹.

A fentieket figyelembe véve az előadó úgy véli, hogy a jelen pillanat – ami igen bonyolult, hiszen most kezdünk felülemelkedni a pénzügyi és gazdasági válság következményein – lehetőséget kínál számunkra, hogy a következő többéves pénzügyi keret tekintetében soron következő tárgyalásokat használjuk arra, hogy megvalósítsuk az uniós alapok és programok fokozott szinergiáját azáltal, hogy **még messzebbre nyúló koordinációs mechanizmust léptetünk életbe**. Ennek magában kell foglalnia azt, hogy a mostani stratégiai iránymutatásokat a stratégiai tervezés új szintjére emeljük azzal, hogy egységes stratégiai keretet hozunk létre, és az uniós kohéziós politikai eszközök általános keretét más uniós vonatkozású programokkal létesítendő további kapcsolatokkal egészítjük ki.

¹ Az „Applied Research Project of EDORA -European Development Opportunities for Rural Areas” című, az ESPON 2013 keretében végzett tanulmány, 2010. július, B. rész, 48. o.